

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

(א) ז"ק קוב: צ"ב נד: גיטין י: (ב) קדושין מט: מעילה כא, (ג) נשמות כו, (ד) נבס"א: דמללא, (ה) נבס"א: שראל, (ו) מביה אין ממונה זה רשאי להכריח ישראל חבירו לפדוע לו את המכס אם לא מיראת המלכות דהיינו לא יאכל דמלכותא דינא לא יאכל הלאותו הך קיימת לן בפ' הגזל (ב"ק קיג): דהפקעת הלוואתו מותרת. (ע"כ מחסרנות הש"ס), (ז) ליתא לפנינו, (ח) אין זה דינא דמלכותא אלא גזילה דמלכותא, (ט) נבס"א: שראל, (י) נבס"א: למקן,

חוץ מצצועה. שלא יאמר יאסרו פירות שצעולם עלי שצצועה אם אינן של תרומה: **לא יפתח לו נדר.** אם הליסטים אינו מוקיין שידור לא יפתח לו הוא בעצמו: **כמה שהוא מדירו.** כלצד ידור ולא בדבר אחר כדמפרש: **כינא אמר לו וכו' אשמו מותרם לו.** דהיינו כמה שהוא מדירו: **וכינו אסורים.** דהיינו כמה שלא מדירו: **גב' דינא דמלכותא דינא.** ולאו נדרי אונסין יניחו ולאמאי נודרין למוססין להבזיח המכס של מלכות: **שאין לו קצבה.** שנטפל כל מה שרוהה: **כמוסס העומד מאליו.** שאינה של מלכות: **כיון דאמר יאסרו.** ולא אמר מילתא דהערמה איתסרו ליה: **כאומר יאסרו היום.** דהיינו הערמה דההוא יומא לחוד אסר נפשיה: **אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס.** ואינו מניחו שצביל אותו נדר שלא יעול הפירות שהרי שומע דהערמה נדר: **כאומר כלצו היום:** (א) אינס דכריס. בעלמא: **לא יפתח לו שצצועה.** שלא יאמר לו אם תרצה אשבע לך: **הא נדר יפתח לו.** שיאמר לו אם תרצה אדור לך נדר: **הא מינדר נדר ליה שצצועה.** אם הליסטים מוקיין לכן (א) ידור לו כן בלשון שצצועה כדלמרן לעיל: **והא טון וכו'.** ולאמאי קתני בצרייתא דלא יפתח לו שצצועה: **תריץ הכי טנא כמאני' נדר להודיעך כחן דכיס שאמי.** דאפילו נדר גרידא לא וביש נדר (א) שצצועה: **וכרייתא טנא שצצועה להודיעך כחן דכ"ה.** דאפי' שצצועה יפתח לו. **וכרייתא מוסס צ"ה נשנית ועליו דוקא היא ולא נשנית למימר המס שצצועה הוא דלא יפתח וכו' ולא מקשינן דכ"ש אדכ"ש:** **רצ אשי אמר הכי קסני.** האי לא יפתח דכרייתא לא משמע כדלמרין בדאונסין קאי אלא האי לא יפתח דכ"ש סבירי לא יפתח לו החכס פתח למרטה להשאל על שצצועה דאין שאלה שצצועה לפני החכס וליכא למידק מינה שום קושא: **בתנ"י אמר הרי נטיעות האלו קרבן.** כלומר שיהו הקדש: **אם אינן נקלצו היום (ו) מוקי לה בגמרא ועבר היום ולא נקלצו ולא נשרף הטלית הרי הן הקדש ויש להן פדיון והדמים יכנסו להקדש והם יאלו לחולין:** **אלו אם אמר הרי הנטיעות אלו קרבן עד שיקלצו אין**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

חוץ מצצועה. דחמימרא דכתיב צה לא יקנא: **לא יפתח לו נדר.** אם אינו אומר נדר ל: **כמה שהוא מדירו.** שאפילו פתח לא ידור אלא כמה שהוא מדירו: **אשמו מותרם וכינו אסורים.** כיון שלא הדירו צהם אלא מאליו נדר: **גב' והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא.** והיינו שרינן למידר הכי כדי להפטר כיון דמן הדין חייב ליתן לו את המכס: **כמוסס שאין לו קצבה.** וכיון שכן לאו דינא הוא אלא חסנכותא וחסנכותא דמוכסי' לאו דינא הוא: **כמוסס העומד מאליו.** שלא בצרות המלך. וכתבו בתוספות דדוקא במלכי עובדי כוכבים אמר דדינא דמלכותא דינא מפני שהאריך שלו ויכול לומר להס אם לא תעשו מלכותי אגרש אתכם מן הארץ אבל במלכי ישראל לא לפי שאי' כל ישראל שותפין צה. וכי אמרינן דינא דמלכותא דינא ה"מ לענין שאס קנה אחרים) מכס זה חייבים ליתן לו את המכס וכן נמי אם לא קנה אותו אלא שהוא ממונה לגבות את המכס שאינו ראשי ישראל חבירו ליטבע שהן תרומה דליכא אונסא כיון דדינא דמלכותא דינא: **היכי נדר.** ליסנא דמתינ' קשיא ליה דקאמר נודרים שהן תרומה והיינו שיין נדרא צהאי ליסנא כלומר אי דלמר יאסרו פירות עולם עלי לעולם אין דכריס שכלצ מצטלין מה שהוליא צפיו אפילו גצי אונסא כי האי אלא דהכא סתמא קאמר יאסרו פירות עולם עלי וניה דסתמא לעולם משמע ה"מ היכא דליכא אונסא משום דטפי משמע לעולם אונסא אלא היכא דליכא אונסא כך אונסא מפרש ליה לדבוריה דהייס קאמר כיון שלא אמר בפירוש צהיפך. ומיהו נהי דהכא מסקינן דכלאו אונסא לעולם משמע כיון דסתמא קאמר ואפילו אומר כלצו היום לא מהני אפילו הכי מי שגמר כלצו לדור מפת חטים והוליא אלא סתם לו אמרינן כיון דסתמא קאמר וליכא אונסא שיהא אסור כלל פת דהכא היינו טעמא מפני שמתכוין לומר לשון שיהא משמעותו לעולם ומש"ה כל היכא דליכא אונסא לעולם משמע אבל המס כיון דלהוליא פת חטים נתכוין אלא דבמר דאמר פת איתקיל מילוליה הרי אין פיו ולצו שזין ואינו אסור אלא צפת חטים וככר נתכתיב זה צפ' שצעות חטים בתרא צס"ד: **טנא מאני' נדר**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

להודיעך כחן דכ"ש. דאפילו נדר לא צ"ש אומרים אין שאלה שצצועה שצעותו שאין שאלה שצצועה וצית הלל אומרים יש שאלה: **בתנ"י הרי הנטיעות האלו קרבן עד שזריכות פדיון.** ובגמרא (ע"כ) מפרש למה לי למימרא ומפרשין נמי אמאי טנא האי ליסנא דיש להס פדיון ולא טנא כהדיא קדושות: **אין**

בא א ב ג מיי פ"ג מהלכות שבוטות הלכה א ופ"ד מהל' נדרים הלכ' אן סתמ לאזין רמב טו"ש"ע י"ד סימן רלג סעיף יד:
בב ד מיי פ"ה מהל' גזילה מהלכה יא' עד סוף הפרק סמוג עינין סה טור ש"ע ח"מ סימן שסנא סעיף ב וסעי' א ח ע:
בג ה ו מיי שם הלכה יא ופ"ג מהלכות שבוטות הלכה ב סתמ שם ולאזין רמא' לאזין רמא' רמב טור סעיף א וטור ש"ע י"ד סימן רלג סעיף יד:
בד ז ח מיי פ"ו מהל' שבוטות הלכה ב ג ופ"ד מהל' נדרים הלכה ב סתמ לאזין רמא' רמב טור סעיף ב וטור ש"ע י"ד סימן רלג סעיף יד:
בה ט מיי שם ופ"ו מהלכות מעילה הלכה א ופ"א מהלכי מכירה הלכה ב ופ"ב מהל' אישות גל בן סתמ שם ועינין ג' טור ש"ע שם ופ"ג וטור ש"ע י"ג וטור ש"ע ד:
בז י מיי פ"ו מהל' שבוטות הלכה א טור ש"ע י"ד סימן רלג:
בז ב מיי פ"ד מהל' מעילה הלכה יא:

גליון הש"ס
גמ' ב"ה שפא' אומרים וכו'. ע"י לעיל כב ע"כ צר"ן ד"ה אמר רב אפי'.

תוספות
והא אמר שמואל דינא דמלכותא דינא. פי' צ"כ (דף קיג): (א) במוכס שאין לו קצבה. והא תאמר מכל הילכו דמלכותא הוא וי"ל כיון שאין דרך המוססין כך אין לו דינא אלא גזילה של מוכס עומד) ואפי' דסבירא לן דכריס שכלצ אין דכריס לגבי אונסין שזי רבנן ואפי' הא לעיל (דף כז) צ"כ ד' נדרים המזיזי כלל שום אונס אף על גב דהוה דכריס שכלצ אויזין דכריס וי"ל דהתם היינו טעמא משום דאין סהדי שדעמו לכך ויזין דאין סהדי הרי באילו פירש כהדיא ולא הוי דכריס שכלצ אבל לא ליכא למימר אן סהדי אי לא האונס ויזין מלמדי מטס ויזין עס הארץ מיתסר כלל אונס כשאתמר כלצו היום כיון דלא און סהדי והיא דכרי עקיבא ששבע ומצטלה כלצו (במסכת לה) התם נהי אונס שיהיה אורך גדול לידע לנדר על

אחת עו פנים שהיה ממוז (וטעף ע"פ השמעות המזויה) ופסק מכהן יש לטמון עכשיו ליטבע ע"י העצמת לבו כשרגלו ליטבע שצעותו למושל העיר שלא יבחנו ממדינה או כיוצא בזה שיתשוב כלצו היום או שום תנאי אחר ובלבד שלא יסבור צפירות מה שכלצו את מה שכפיו כמו אם מפרש לו המושל כהדיא לעולם ועמה אם יתשוב כלצו היום א"כ יקטור את מה שצפיו אלא יתשוב כלצו בן זמן שאין איני באימה תחת ממשלתן: **וב"ה אומרים יש שאלה בשבועה.** פי' מוקיין להמיר לו ולמ"ד לעיל (דף כז): **אין מוקיין לאלחי ישראל מוקי הך דכ"ה דהכא נדר בודאי אי נמי שצצועה דק [לא] הוכיר שם שמים:** הרי נביעות האלו קרבן. הכא מיירי שמתפיש לכו לדמי קרבן ממש דלא מיירי בקונמות מנלא אמר כקרבן ואפילו ל"מ דלא שגא בין הקרבן לקרבן דכל ענין יחול אסור קונס ה"מ כשאוסר האסור או עליו או על חבירו כגון שאמר ככר זו קרבן או עליו או עלך אבל כאן שאמר קרבן סתמא ואינו מדכיר קרבן גבי שום אדם הלכך ע"כ לדמי קרבן אמר: **אם אינן נקצצות.** כגון דליכא זיקא נפישא כדאמר בגמ' וסבור הוא שלא יוכלו ליתנו מן הרווח וכן טעמא וז' אם אינה שרפת כגון דליכא זיקא וסבור שלא יוכל ליתנו מן האס ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הס קדושים ופדיון מועיל צהם ואגב דקמי צפיפא אין להן פדיון טנא נמי כרישא יש להס פדיון אבל עיקר חידוש מנה שסס קדושים דכפירשמי:

אחת עו פנים שהיה ממוז (וטעף ע"פ השמעות המזויה) ופסק מכהן יש לטמון עכשיו ליטבע ע"י העצמת לבו כשרגלו ליטבע שצעותו למושל העיר שלא יבחנו ממדינה או כיוצא בזה שיתשוב כלצו היום או שום תנאי אחר ובלבד שלא יסבור צפירות מה שכלצו את מה שכפיו כמו אם מפרש לו המושל כהדיא לעולם ועמה אם יתשוב כלצו היום א"כ יקטור את מה שצפיו אלא יתשוב כלצו בן זמן שאין איני באימה תחת ממשלתן: **וב"ה אומרים יש שאלה בשבועה.** פי' מוקיין להמיר לו ולמ"ד לעיל (דף כז): **אין מוקיין לאלחי ישראל מוקי הך דכ"ה דהכא נדר בודאי אי נמי שצצועה דק [לא] הוכיר שם שמים:** הרי נביעות האלו קרבן. הכא מיירי שמתפיש לכו לדמי קרבן ממש דלא מיירי בקונמות מנלא אמר כקרבן ואפילו ל"מ דלא שגא בין הקרבן לקרבן דכל ענין יחול אסור קונס ה"מ כשאוסר האסור או עליו או על חבירו כגון שאמר ככר זו קרבן או עליו או עלך אבל כאן שאמר קרבן סתמא ואינו מדכיר קרבן גבי שום אדם הלכך ע"כ לדמי קרבן אמר: **אם אינן נקצצות.** כגון דליכא זיקא נפישא כדאמר בגמ' וסבור הוא שלא יוכלו ליתנו מן הרווח וכן טעמא וז' אם אינה שרפת כגון דליכא זיקא וסבור שלא יוכל ליתנו מן האס ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הס קדושים ופדיון מועיל צהם ואגב דקמי צפיפא אין להן פדיון טנא נמי כרישא יש להס פדיון אבל עיקר חידוש מנה שסס קדושים דכפירשמי:

אחת עו פנים שהיה ממוז (וטעף ע"פ השמעות המזויה) ופסק מכהן יש לטמון עכשיו ליטבע ע"י העצמת לבו כשרגלו ליטבע שצעותו למושל העיר שלא יבחנו ממדינה או כיוצא בזה שיתשוב כלצו היום או שום תנאי אחר ובלבד שלא יסבור צפירות מה שכלצו את מה שכפיו כמו אם מפרש לו המושל כהדיא לעולם ועמה אם יתשוב כלצו היום א"כ יקטור את מה שצפיו אלא יתשוב כלצו בן זמן שאין איני באימה תחת ממשלתן: **וב"ה אומרים יש שאלה בשבועה.** פי' מוקיין להמיר לו ולמ"ד לעיל (דף כז): **אין מוקיין לאלחי ישראל מוקי הך דכ"ה דהכא נדר בודאי אי נמי שצצועה דק [לא] הוכיר שם שמים:** הרי נביעות האלו קרבן. הכא מיירי שמתפיש לכו לדמי קרבן ממש דלא מיירי בקונמות מנלא אמר כקרבן ואפילו ל"מ דלא שגא בין הקרבן לקרבן דכל ענין יחול אסור קונס ה"מ כשאוסר האסור או עליו או על חבירו כגון שאמר ככר זו קרבן או עליו או עלך אבל כאן שאמר קרבן סתמא ואינו מדכיר קרבן גבי שום אדם הלכך ע"כ לדמי קרבן אמר: **אם אינן נקצצות.** כגון דליכא זיקא נפישא כדאמר בגמ' וסבור הוא שלא יוכלו ליתנו מן הרווח וכן טעמא וז' אם אינה שרפת כגון דליכא זיקא וסבור שלא יוכל ליתנו מן האס ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הס קדושים ופדיון מועיל צהם ואגב דקמי צפיפא אין להן פדיון טנא נמי כרישא יש להס פדיון אבל עיקר חידוש מנה שסס קדושים דכפירשמי:

אחת עו פנים שהיה ממוז (וטעף ע"פ השמעות המזויה) ופסק מכהן יש לטמון עכשיו ליטבע ע"י העצמת לבו כשרגלו ליטבע שצעותו למושל העיר שלא יבחנו ממדינה או כיוצא בזה שיתשוב כלצו היום או שום תנאי אחר ובלבד שלא יסבור צפירות מה שכלצו את מה שכפיו כמו אם מפרש לו המושל כהדיא לעולם ועמה אם יתשוב כלצו היום א"כ יקטור את מה שצפיו אלא יתשוב כלצו בן זמן שאין איני באימה תחת ממשלתן: **וב"ה אומרים יש שאלה בשבועה.** פי' מוקיין להמיר לו ולמ"ד לעיל (דף כז): **אין מוקיין לאלחי ישראל מוקי הך דכ"ה דהכא נדר בודאי אי נמי שצצועה דק [לא] הוכיר שם שמים:** הרי נביעות האלו קרבן. הכא מיירי שמתפיש לכו לדמי קרבן ממש דלא מיירי בקונמות מנלא אמר כקרבן ואפילו ל"מ דלא שגא בין הקרבן לקרבן דכל ענין יחול אסור קונס ה"מ כשאוסר האסור או עליו או על חבירו כגון שאמר ככר זו קרבן או עליו או עלך אבל כאן שאמר קרבן סתמא ואינו מדכיר קרבן גבי שום אדם הלכך ע"כ לדמי קרבן אמר: **אם אינן נקצצות.** כגון דליכא זיקא נפישא כדאמר בגמ' וסבור הוא שלא יוכלו ליתנו מן הרווח וכן טעמא וז' אם אינה שרפת כגון דליכא זיקא וסבור שלא יוכל ליתנו מן האס ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הס קדושים ופדיון מועיל צהם ואגב דקמי צפיפא אין להן פדיון טנא נמי כרישא יש להס פדיון אבל עיקר חידוש מנה שסס קדושים דכפירשמי: